

EVEN VOORSTELLEN

Even voorstellen: **Antonie van Peursen****Inleiding**

Naar aanleiding van het 80 jarig bestaan van de NMV is afgesproken dat in een soort estafette NMV-leden een stukje schrijven hoe ze tot hun hobby zijn gekomen. Hierbij neem ik het estafettetestokje over van Gab Mulder.

Eerst wat nadere persoonlijke informatie. Ik ben geboren in 1951 en in 1976 getrouwd met Dorine. We hebben twee kinderen; Alja (de zoon) en Nineke (de dochter).

Al op jonge leeftijd was ik erg geïnteresseerd in biologie en ik heb dan ook de middelbare school afgemaakt omdat ik per se biologie wilde studeren. Helaas is dat door het vak organische scheikunde mislukt. De belangstelling voor de biologie is zeker gebleven en heeft zich geconcentreerd op de malacologie (studie van de weekdieren) of beter gezegd, de conchologie (studie van de schelpen).

Geboeid door schelpen

Nu zult u zich afvragen: hoe is de belangstelling voor de schelpen dan toch gekomen?

Dat is eenvoudig te verklaren. Op een dag (rond 1970) moest ik van mijn moeder toch eens mijn 'rommel' die nog steeds in een kast lag opruimen. Daar zat een schoenendoos met schelpen tussen die ik in 1967 tijdens een vakantie in Portugal had verzameld. Ik was toch wel benieuwd om welke soorten het ging. Was ik daar maar nooit aan begonnen, want nu in 2014 vergt de hobby toch wel een belangrijk deel van mijn tijd en van de ruimte in huis.

In 1975 ben ik lid geworden van de Nederlandse Malacologische Vereniging (fig. 1). Eind 1975 heb ik mijn eerste artikeltje geschreven: "Eerste kennismaking met de Nederlandse zoetwatermollusken" (Van Peursen, 1975). In die tijd had ik twee schelpenboeken tot mijn beschikking: 'Schelpen vinden en herkennen' door B. Entrop (marien) en 'Zoetwatermollusken van Nederland' door A.W. Jansen en E.F. de Vogel. Omdat ik geen landslakkenboek had ben ik er in geslaagd om een landslak in een zoetwaterslak te veranderen. Op deze determinatiefout is gereageerd door Wim Kuiper. Van Wim heb ik veel geleerd over land- en zoetwatermollusken. We hebben nog steeds contact en komen elkaar ook tegen bij excursies in het kader van het Atlas Project Nederlandse Mollusken (voor meer informatie: zie anemoon.org/anm).

Met Wim kon ik meerijden naar de NMV Voorjaarsvergadering in 1976 in Middelburg. Op zaterdag was de vergadering en op zondag was er voor de liefhebbers een excursie in Zeeland. Tijdens de lunchpauze op zaterdag kwam ik in contact met leden van 'De Kreukel' (de Malacologische Contactgroep Amsterdam & Omstreken). Vooral met Nico en Rina Mounoury is een hechte vriendschap ontstaan. Nico was 20 jaar ouder en heeft mij zeer goed wegwijs gemaakt in het verzamelen van schelpen, determineren en het opbergen van de collectie. Wij zijn goede vrienden geworden en gelukkig gold en geldt dat ook voor de wederzijdse echtgenotes. Helaas is Nico in 2002 overleden (Anonymus, 2002).

Omdat ik een klein overzicht wilde hebben van de vormenrijkdom van schelpen heb ik destijds bij de inmiddels overleden schelpenhandelaar de heer Drijver (Ede) van veel families de goedkoopste soort gekocht. En zo ben ik er steeds verder in gegroeid, al waren er ook periodes dat ik niet veel tijd voor de hobby had (bijvoorbeeld door studie en later werk). Op die momenten bleef het vaak bij verzamelen en de vondsten goed eti-

Fig. 1. In 1977, tijdens een NMV excursie in Limburg. Fotografie onbekend.

Fig. 2. BVC/NMV excursie 14 juni 2008 in de omgeving van Dinant (België). Maas bij Anseremme; samen met Nathal Severijns, voorzitter BVC. Foto: Sylvia van Leeuwen.

ketteren. Ik heb dan ook nog heel wat uitzoek- en determineerwerk liggen.

Verenigingen

Ik ben steeds actiever geworden binnen de NMV; een paar maal als lid van de Kascommissie maar ook zo'n 10 jaar in de European Invertebrate Survey (EIS) als coördinator voor de registratie. Dit coördinatorschap heb ik overgenomen van Wim Kuiper en Rykel de Bruyne heeft het weer van mij overgenomen. Momenteel berust de registratie van het voorkomen van de Nederlandse mollusken bij het Atlasproject Nederlandse Mollusken (ANM, een onderdeel van Stichting ANEMOON). Daarnaast ben ik nu al zo'n 15 jaar lid van de NMV-Excursiecommissie, waarbij ik o.a. het initiatief heb genomen om zo nu en dan een gezamenlijke excursie met de Belgische Vereniging voor Conchologie (BVC) te organiseren (bv. in Nederland in De Biesbosch en in Zuid-Limburg en in België in de omgeving van Dinant; fig. 2). Ik ben ook zes jaar bestuurslid van de NMV geweest.

Na mijn veldwerk voor onderzoek in het kader van mijn studie Culturele Antropologie in 1981 in Kirkwall, de hoofdstad van de Orkney Eilanden, ben ik in 1982 lid geworden van de Conchological Society of Great Britain & Ireland (meer informatie zie conchsoc.org).

De heer R. Rendall is voor zover ik weet één van de eersten die over de mollusken van Orkney Eilanden heeft geschreven en zijn collectie (of een deel daarvan, dat heb ik niet kunnen achterhalen) heb ik bekeken in het museum in Stromness. Net als Kirkwall ligt Stromness op het Mainland (het hoofdeiland van de Orkney Eilanden).

In 1991 ben ik lid geworden van de BVC (voor meer informatie zie bvc-gloriamaris.be).

Ook binnen de BVC heb ik een kring van goede schelpenvrienden opgebouwd. Wanneer het maar kan bezoek ik hun maandelijkse vergaderingen (en soms houd ik er een korte voordracht) en nadat de kinderen wat groter waren ging en gaat Dorine graag mee. Wij helpen ook graag bij het opbouwen, het bemensen van een stand en afbouwen van de jaarlijkse BVC-Schelpenbeurs in mei.

Vanaf 2009 tot 2012 heb ik samen met mijn goede vriend Gab Mulder als geregistreerd vrijwilliger van Staatsbosbeheer (SBB) het Balijbos en het Bieslandse bos bij Zoetermeer op de aanwezigheid van mollusken geïnventariseerd (fig. 3). We hebben

Fig. 3. Balijbos, Zoetermeer; 01-05-2009. Inventarisatie voor Staatsbosbeheer. Foto: Gab Mulder.

40 locaties onderzocht en er in totaal 71 verschillende soorten mollusken (36 land en 35 zoetwater) aangetroffen.

Begin 2014 zijn we begonnen met het monitoren van Bentwoud, een gebied in ontwikkeling van SBB, dat aan de oostkant van Zoetermeer ligt.

Vakanties

Naast excursies in Nederland en België wordt er tijdens vakanties vaak verzameld, zowel marien als land en zoetwater. Zo hebben Dorine en ik in 1978 langs de zuidkust van Ierland een huifkartocht gemaakt (Van Peursen, 1979). Ik heb veel verzameld in Zwitserland en de vondstgegevens heb ik in het verleden doorgegeven aan het 'Centre suisse de cartographie de la faune'. Deze informatie is opgenomen in een boek over de verspreiding van de mollusken in Zwitserland (Turner et al., 1998). De afgelopen jaren hebben wij mooie locaties bezocht zoals de noordelijkste vuurtoren van West-Europa, in Sletness gelegen op een schiereiland in het uiterste noorden van Noorwegen. Tijdens de dezelfde reis werden ook de Vestrølen en de Lofoten bezocht (eilanden aan de westkant van Noorwegen). Ook in Tsjechië, Portugal de Azoren en in Malta hebben we verzameld. Wanneer ik de kans krijg probeer ik iets aan mijn hobby te doen. Zo ben in 1999 met mijn moeder op vakantie geweest in Zuid-Korea. Tijdens een uitstapje naar het eiland Cheju-do had ik de gelegenheid om op een dag te verzamelen met professor Choi, toen het hoofd van het oceanografisch instituut van de universiteit van Cheju-do. Ook ben ik op bezoek geweest bij de heer Min, eigenaar van het Molluscan Research Institute. Hoewel de heer Min geen woord Engels sprak en ik geen woord Koreaans waren we met behulp van tekeningetjes uitstekend in staat om elkaar het één en ander duidelijk te maken.

Omdat ik graag ook wat van mijn kennis wil overdragen over verzamellekken en andere zaken heb ik wat artikeltjes geschreven, is er een interview met mij verschenen in een algemener artikel (Ariëns, 2008) en ben ik op andere manieren actief.

Wat ik het meest lastig vind is om me te specialiseren, want ik vind al die verschillende vormen en soorten interessant. Toch ben ik mij de laatste jaren meer en meer gaan toeleggen op land- en zoetwatermollusken en heb ik het grootste deel van mijn marien tropische collectie geruild tegen land- en zoetwatermollusken.

Dankzij professor E. Gittenberger, die mij in 1992 (toen ik EIS coördinator was voor de werkgroep Weekdieren: zee, zoetwater en land) gevraagd heeft om samen een artikeltje te schrijven

Fig. 4. BVC Schelpenbeurs; mei 2005. COA-Award voor de variabiliteit van de *Corbicula*'s; samen met Wim Backhuys. Foto: Dorine van Peursen.

over de verspreiding van de *Corbicula*'s in Nederland (Van Peursen, 1992) ben ik mij verder gaan specialiseren in deze familie van zoetwater tweekleppigen. Ik heb er al verschillende artikeltjes over geschreven en tijdens de BVC Schelpenbeurs in mei 2005 heb ik met een vitrine over het thema 'Variabiliteit van de *Corbicula*'s' de Conchologists of America Award gewonnen (fig. 4).

In de vele jaren van schelpen verzamelen is mijn leven zeker verrijkt door de vele goede contacten met collega malacologen, waarbij op den duur blijkt dat de gezamenlijke belangstelling en interesses veel meer omvatten dan de gezamenlijke hobby en ik (wij) hebben er een aantal goede (schelpen-)vrienden aan over gehouden.

Epiloog

Uit ervaring is mij gebleken dat ook in lastige periodes (zowel privé als vroeger in het werk) het schelpen verzamelen en alles wat daarmee samenhangt een goede uitlaatklep en tegenhanger is in alle drukte van het dagelijks leven.

Het estafettestukje wil ik hierbij overdragen aan Hannco Bakker, omdat ik het erg plezierig vind dat hij als relatief jong lid zo actief is binnen onze tachtigjarige vereniging.

Geciteerde bronnen

- ANONYMUS (1975): In memoriam Nico Mounoury, 1931-2002. – *Spirula* 326: 50.
- ARIËNS, I. (2008): Schelpen staan voor het goddelijke, het scheppende, voor nieuw leven. Wie ze oppakt van het strand voelt iets van magie. *Plus Magazine* 19: 24-28
- PEURSEN, A.D.P VAN (1975): Eerste kennismaking met de Nederlandse zoetwatermollusken. – *Correspondentieblad Nederlandse Malacologische Vereniging* 167: 473.
- PEURSEN, A.D.P VAN (1979): Op zoek naar schelpen met paard en wagen. – *De Kreukel* 15(7-8): 65-72.
- PEURSEN, A.D.P VAN (1992): *Corbicula*'s in Nederland. *Correspondentieblad Nederlandse Malacologische Vereniging* 268: 1032-1034.
- RENDALL, R. (1956): *Mollusca Orcadensia*. – *Proceedings Royal Society Edinburgh B*. LXVI[III] No.7: 131-201.
- TURNER, H., J.G.J. KUIPER, N. THEW, R. BERNASCONI, J. RÜETSCHI, M. WÜHRICH & M. GOSTELI (1998): *Atlas der Mollusken der Schweiz und Liechtensteins*, Fauna Helvetica 2, © 1998 CSF and SEG.

Adres van de auteur:
adppeursen1951@kpnmail.nl